

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 มีวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้าเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้มุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

1. ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จำนวน 160 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จำนวน 113 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดขนาดของ เครจซี่ มอร์แกน (Krejcie, R.V. and D.W. Morgan, 1970 , อ้างอิงใน เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, หน้า 136-137) โดยมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 จากผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 113 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ตามอำเภอและจำแนกผู้บริหารสถานศึกษาโดยการเทียบสัดส่วนออกเป็น 3 อำเภอประกอบด้วย อำเภอเมืองจำนวน 61 คน อำเภอชนแดนจำนวน 38 คน และอำเภอวังโป่งจำนวน 14 คน

ขั้นที่ 2 จากจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาทั้งหมด 3 อำเภอ จำนวน 113 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลาก ดังนี้ อำเภอเมืองจำนวนทั้งหมด 86 คน จับฉลากมา 61 คน อำเภอชนแดนจำนวนทั้งหมด 53 คนจับฉลากมา 38 คน และอำเภอวังโป่งจำนวนทั้งหมด 21 คนจับฉลากมา 14 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

เขตพื้นที่การศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
อำเภอเมือง	86	61
อำเภอชนแดน	53	38
อำเภอวังโป่ง	21	14
รวม	160	113

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended Form) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป และข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อจำแนกประเภทผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพร่วมด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. คุณลักษณะของภาวะผู้นำ จำนวน 20 ข้อ
2. พฤติกรรมผู้นำในการบริหาร จำนวน 21 ข้อ
3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จำนวน 20 ข้อ
4. ภาวะผู้นำทางวิชาการ จำนวน 16 ข้อ

เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับโดยกำหนดการแปลความหมายดังนี้

ระดับที่ 1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพและการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระดับที่ 2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพและการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

ระดับที่ 3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ
และมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับที่ 4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ
และมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ระดับที่ 5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ
และมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended Form) เพื่อสอบถามความคิดเห็น
และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพของผู้บริหาร
สถานศึกษา จำนวน 4 ข้อ

2. วิธีสร้างแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาตำรา เอกสาร วารสารบทความวิชาการเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับผู้บริหาร
สถานศึกษามืออาชีพ ซึ่งประกอบด้วยหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา แนวคิดหลักใน
การพิจารณาความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ องค์ประกอบและขอบข่ายของการเป็น
ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ
ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 กำหนดรูปแบบ และโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามในแต่ละตอน โดยมี
รายละเอียดในแต่ละด้านตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ และ
แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ และนำแบบสอบถามเพื่อการศึกษา
ค้นคว้าที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในการศึกษาค้นคว้า

2.3 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ และ ข้อคิดเห็นจาก
อาจารย์ที่ปรึกษาในการศึกษาค้นคว้า

2.4 นำแบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้า ที่ผ่านการพิจารณาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบพิจารณาและให้ความเห็นในความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content
validity) ของแบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย

2.4.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาทรุประชีวิน รองคณบดีฝ่ายบริหารคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

2.4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรรถวุฒิ จารุสาธิต อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษาศาสตร์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

2.4.3 อาจารย์ ดร.สุกัญญา แซ่มซ้อย อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

2.4.4 นายไท พานนนท์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 จังหวัดเพชรบูรณ์

2.4.5 ดร. จิตรภรณ์ ไยศิลป์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยานุกูลนารี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 40

2.5 ดำเนินการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับพฤติกรรมเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมจำนวน 5 คน พิจารณาการให้คะแนนความคิดเห็นดังนี้

- + 1 เมื่อแน่ใจข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะของกลุ่มพฤติกรรมนั้น
- 0 เมื่อไม่แน่ใจข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะของกลุ่มพฤติกรรมนั้น
- 1 เมื่อแน่ใจข้อคำถามนั้นไม่ใช่อัตลักษณ์ของกลุ่มพฤติกรรมนั้น

หลังจากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item objective congruence) ถ้าค่า IOC มากกว่า 0.6 ข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะของกลุ่มพฤติกรรมโดยแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC อยู่ในช่วง 0.60 -1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ (รายละเอียดดังภาคผนวก ข หน้า 135 -141)

2.6 นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบสอบถามเพื่อการศึกษาครั้งนี้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและเกิดความสมบูรณ์มากขึ้น

2.7 นำแบบสอบถามเพื่อการศึกษาครั้งนี้ไป นำทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 2 จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อการศึกษาครั้งนี้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

2.8 ดำเนินการปรับปรุงและตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยของแบบสอบถามอีกครั้งก่อนนำจัดพิมพ์แบบสอบถามจริง เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะบดีมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวรถึงบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า

2. ผู้ศึกษาค้นคว้าขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมืองจัดส่งแบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าทางไปรษณีย์ ซึ่งได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 50 ฉบับ กลุ่มตัวอย่างในอำเภอชนแดน และอำเภอวังโป่ง ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวนตั้งนี้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในอำเภอชนแดนเท่ากับ 38 ฉบับ และจำนวนกลุ่มตัวอย่างในอำเภอวังโป่งเท่ากับ 14 ฉบับ รวมแบบสอบถามที่สามารถเก็บรวบรวมได้ทั้งหมดจำนวน 102 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.27

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด มาตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยและความสมบูรณ์ แล้วคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ถูกต้องนำมาลงรหัสไว้ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

2. ดำเนินการจำแนกประเภทผู้บริหารสถานศึกษาจากแบบสอบถามตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์เป็นรายชื่อ ใช้เกณฑ์การแปลความหมายในการพิจารณาจำแนกประเภทบริหารสถานศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษาประจำการ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วยดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาใหม่ คือ ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1 บริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา ตั้งแต่เริ่มเข้าสู่ตำแหน่งในปีงบประมาณ 2549 – 2553 ระยะเวลาภายใน 5 ปีงบประมาณ

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาประจำการ คือ ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1 บริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษามากกว่า 5 ปีงบประมาณ

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 บริหารจัดการศึกษาใน

สถานศึกษามากกว่า 5 ปี และประสบความสำเร็จโดยพิจารณา 2 ส่วน คือ ประสบความสำเร็จ ส่วนตัว และประสบความสำเร็จในการทำงาน โดยมีเกณฑ์พิจารณาจาก

2.3.1 ระดับการศึกษา ปริญญาโททางบริหารการศึกษารับขึ้น

2.3.2 ตำแหน่งวิทยฐานะชำนาญการพิเศษรับขึ้น

2.3.3 ผลการประเมินสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา มีคะแนนภาพรวม (100 %) ต้องมีคะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 52 คะแนน (โดยคะแนนเฉลี่ยภาพรวมระดับประเทศ เท่ากับ 52.36 คะแนน โดยคะแนนในภาพรวมสูงสุดของประเทศ เท่ากับ 79.99 คะแนน)

2.3.4 ผลการประเมินในภาพรวมของสถานศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประกันคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน (สมศ.) ต้องผ่านการรับรองมาตรฐาน

1) ผลการประเมินภาพรวมของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประกันคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน (สมศ.) มาตรฐานด้านผู้เรียน ระดับดีขึ้นไป

2) ผลการประเมินภาพรวมของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประกันคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน (สมศ.) มาตรฐานด้านครู ระดับดีขึ้นไป

3) ผลการประเมินภาพรวมของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประกันคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน (สมศ.) มาตรฐานด้านการบริหาร และการจัดการศึกษา (ผู้บริหาร) ระดับดีขึ้นไป

2.3.5 สถานศึกษาได้รับรางวัลกิจกรรมดีเด่นทางการศึกษาในสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานที่ผ่านมา ปีงบประมาณ 2549 – 2553 ในระดับภาคขึ้นไป

2.3.6 ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับรางวัลดีเด่นในการบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานที่ผ่านมา ปีงบประมาณ 2549 – 2553 ในระดับภาคขึ้นไป

3. ดำเนินการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) โดยดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ

3.2 วิเคราะห์ภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ โดยใช้สถิติด้วยการคำนวณค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งทำการวิเคราะห์เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยภาพรวมใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา
มืออาชีพมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา
มืออาชีพมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา
มืออาชีพปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา
มืออาชีพน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา
มืออาชีพน้อยที่สุด

3.3 เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 จำแนกตามประเภทผู้บริหารสถานศึกษา
โดยใช้การทดสอบค่า F (F-test) โดยกำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

3.4 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต1 โดยการแจกแจงความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ คือ หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม
เฉพาะกลุ่มพฤติกรรม (IOC) และ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์
อัลฟา (Alphacoefficient) ของ Cronbach

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (S.D.)

2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน เปรียบเทียบภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา
มืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบค่า F (F – test)

2.3 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพจากแบบสอบถาม
ปลายเปิดโดยวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ และจัดเรียงลำดับความถี่มากไปหาน้อย